

СТАРМАЛОМ

ЛИСТ ЗА ЗБИЉАЊЕ ШАЛЕ И Т. Д.

Година IV.

У Новом Саду, 10. октобра 1881.

Бр. 28.

„Стармалом“ излази трипут месечно. Годишња цена 4 ф. — годишња 2 ф. — на 3 месеца 1 ф. За Црну Гору и друге крајеве 10. — 5. — 2¹/₂ динара. — Власник и одговорни уредник Змај-Јован Јовановић; главни сарадник Абуказем. Издаје штампарија А. Пајевића у Новом Саду. — Рукописи се шаљу уреднику (Dr. J. Jovanović, Wien IX. Währingerstrasse 9.) — Преплата и све што се тиче администрације, штампарији А. Пајевића у Новом Саду.

Телеграми

(à la: Napoleon.—aroleon,—poleon,—oleon,—leon,—eon.—on.)

Из Београда Стармалом. Чеда —
Стармали у Београд. Е да?
Из Београда Стармалом. Да.
Стармали у Београд. А!

Сто и — један.

Ни по бабу, ни по стричевима,
Већ по правди бога истинога.

Нисам човек од партаја.
Све бих српске странке збрис'о,
Јер знам да се српству ниште,
(Барем сада,
Док је јада)
Једна воља, једна мис'о.

Али шта ћу, кад нам већем
Тако пише у ћитапу —
Те не могу разне главе
Да под једну сложим капу.

Па бар нек је мање капа
— Ради среће, ради мира —
Под те капе наше друштво
Нек се збија, нек се збира.

Нек се барем јасно знаде
Ко шта жели, ко шта хоће;
То је наше — (а други ће
Постарат' се за тешкоће).

За то ми је право било,
Кад опазих — слоге жедан —
Кад опазих јаче коло,
Које води сто и — један.

То се зову „либерали“,
— Красно име, дивно име!
(То јест ако сви разуму,
Што разумем ја под њиме.)

Тим начелом рушило се
Свуд и свагда што је тамно,
Што у напред није хтело,
Што је подло, што је срамно.

Под заставом тог начела
Водила се борба света,
Та застава — где је чиста —
Истрајаће до крај света.

Што се до сад стекло, спасло,
— Том имену буди хвала!
Повесница не зна лепше
Од имена либерала.

Довде доћи беше мучно;
Даље зидат' биће свето;
Али ко је довде дов'о?
Али ко је темељ мет'о?

Под којим' смо довде дошли,
Те заставе нису траље.
Који могли довде доћи,
Ти ће моћи још и даље.

И ја не знам тог напретка,
Ма му кол'ка била хвала,
Који-но би стидео се
Од имена либерала.

И ја не знам шта је тако
Горостасно и огромно,
А да не би могао стати
Под називље ово скромно.

Под то старо, под то лепо,
Под значајно ово име,
(То јест ако сви разуму,
Што разумем ја под њиме.)

* * *

Но признати и то морам
Што одбранит' не бих мог'о;
Под заставом тих начела
Грешили су неки много.

Но признајте и ви, браћо,
По искуству своје дугом:
Грешило се, још те како,
Грешиће се и под другом.

* * *

Али куда ја заиђох,
Чега ли се слабун лаћам, —
Сада морам с општег, с већег
Да се нашем, мањем враћам.

Хтедох шале, паде збиља;
Хтедох бистро, па загусти;
Хтедох, мало, рекох више, —
Крив је томе темат пусти.

Ал где почех, — па да свршим,
Ако свршит' будем вредан!
Аха, знам већ — занео сам
Кад изрекох: сто и један.

Зашт' баш да је сто и један?!
Не би л' било округлије
Кад би било сто управо,
Па да оног једног није.

И зар не би оног једног
Жртвовати било лако?
И зар не би тога једног
Жртвовати било часно?

Тим показат', (барем хтети)
Да с' на боље нешто мења;
И том жртвом (ако ј' жртва)
Дати символ пречишћења.

Е па кога ја то мислим,
Ти ме питаш, мој „Стармали“, —
— С Радивојем неће никад
Бити дични либерали — —

Либералност, — име свето;
Достојно се њиме звати; —
Ал ко види Радивоја,
Тај вам неће веровати ...
У Београду.

Палилулић.

Шетња по Новом Саду.

ХС.

Сад нам дакле предстоји избор ради сабора, а одмах затим сабор ради избора — митрополита. Дан држања сабора управо је први дан божићњег поста, те се надамо, да онај преподобни господин неће омастити брка, јер је пост, па би било грехота пред богом и пред људима. Али како се тај дан зове и Гурија, то није немогуће, да ствар и гураво испадне. С тога ваља при изборима бити на опрезу, јер има доста бирача, који нису читали турско-бечејску „посланицу“, па им ваља ову што пре доставити, јер за оне, који су ју читали, сигурни смо да се од гада неће моћи с оном багром здружити, с тога ваља ту њихову „посланицу“ што већма у народу раширити, да их свет позна у свој наготи њиховј. Да има места у „Стармаломе“ на одмет, ми би је донели и поштом о нашем трошку разаслали, а не би на куверти лагали да је „ex offio“, те варали и штетили државу, као што то чине турска браћа.

Сбор је можда и због тога сазван у пост, што у пост играју рибе велику улогу, а оне су символ ћутања, дакле са свим пасује за неке посланике. Али у пост се једе и сочиво, које се особито радо намеће (отуд и пословица: намеће се к'о сочиво на божић), дакле изгледа, да ће бити кога на сабору, који ће се и намећати за нешто, али јунак наметкиње неће, јер је „наметкиња кући разметкиња“, дакле нека се не узима онај, који се намеће, јер нам може кућу разметнути“. Уз пост се обично читају молитве, дакле можда ће бити нужно коме и „молитву читати“ за спасење душе и исцеленије тјела; свакојако је дакле згодно, што се сабор у пост сазива.

Врло је згодно и то, што се сабор код толиког лета сазива баш у зиму, јер ће се неке водене жеље замрзнути, јер их неће озарити и огрејати сунце божије правде и милости; многима ће зепсти трбух и ако је црвеним појасом повезан, те ће кад сва дрва на грејање вуруне положи, моћи онда и своје мандате положити; температура Германовог чина и достојанства неће моћи на зими ни за један град скочити, него ће остати на степени, на ком је и сад; температура ће дакле остати иста, а за темпераменат не маримо, макар се и мењао; зими се, као што је познато, раније и смркне, те ће и дотичнима раније смркнути пред очима; у то доба престају већ и лађе пловити, те г. Г. — неће моћи отићи у Даљ и Борово, него ће остати онде где је и у себи рећи: свуда добро, а код куће најбоље.

А што се многи брину, да у то доба године неће моћи посланици из далеке крајине доћи на сабор, томе је лако помоћи: ко не мисли доћи, тај се неће дати бирати, а свесна браћа у оним местима, где се не могуде наћи човек, који ће за цело доћи на два-три дана у Карловце, бираће себи заступнике из близине Карловаца: из Новог

Сада, Сомбора, Карловаца и т. д., има хвала богу доста адвоката, учитеља, професора, свесних трговаца и т. д., који ће у тима изузетним околностима умети достојно да замену браћу из далеких крајева, премда би ми волели видети ту браћу сама да нам дођу, јер то је и онако једина прилика, да се с њима састанемо и коју братску реч проговоримо.

Аб.

Састанак царева,

Састанак царева,
О томе се снева:
О томе се поји,
Пише, чита, зноји.
О томе се гуди
И нагађат' труди.
На томе се снује,
Шапће, запиткује.
О том се штудира,
Гата, комбинира
О том се нагађа,
О том у боб врача.
О том и ја с мога
Политичног виса,
Ево, ка' што ви'те
Песмицу написа.
Испунити празно место,
То су главне ствари,
Тако раде и сви други,
Браћа новинари.

Најновија мода.

Најновија (паришка) мода састоји се у томе, што сада fine младе госпођице носе умбреле и ноћу, да се законе од месеца.

За ову моду кажу умбрелције, да је врло паметна и корисна.

А нама даје прилику, да мало промишљамо о томе, како се времена мењају.

Негда су госпођице уживале у месецу, уздисаји њихови летели су на сусрет месецу и месечини. Како су нежни били погледи, који су се онда управљали месецу? Али то је било у романтична времена, кад је уображење њихово веровало гатци, да у месецу има неки човек (па још можда младожења).

Хе, — ал од кад је реалистична струја сбрисала сву тајанственост и чаробност месеца, те сад ни у романима не можеш о њему друго што читати, већ само колико изгорели брегова и кратера има, — од кад је нестало и тога једног човека са месеца, од тога доба мамоазеле окренуше месецу леђа, заклањају се од њега, да га и не виде.

Тако се времена мењају, — и мени је жао, што се баш тако јако изменише; што не оставише (из призрења према старијим поличаркама) бар тога једног младожењу у — месецу.

Ала је негалантна, без срца, и без осећаја та реалистична струја времена!

Ст.

Грађа за немачки буквар.

XXX.

Ми кажемо *ирси*,
Немац вели *бруст*;
Из разлога тога
Није чудо ни то,
Ако ти кад рекне
Што год *набрусито*.

XXX.

И *шалату* и *браву*
Немац зове *шлос*.
Са значењем првим,
Тим се обећава,
А значењем другим,
Тим се испуњава.

XXX.

Ми кажемо *лађа*,
Немац вели *шиф*;
За то *морску* будућност
Погодити кадри ниемо;
Изгледа нам као неко
Шифрирано писмо.

XXX.

А *батину* — (не било је)
Немци зову *шток*.
Ето видиш, брате,
Ето видиш, море,
Код њих и *кекавци*
Штокавачки зборе.

XXX.

Ми кажемо *храброст*,
Немац вели *мут*
Из тога се доследност
Само собом вако вије:
Што *храбрије* то *мутније*.

XXX.

Позната је и то ствар,
Да ј' немачки *чворак* стар;
(Та памте га јоште
Кад су били млади,
Наше слатко грожђе,
Наши виногради.)

XXX.

Ми кажемо *фон*,
Немац вели *соле*;
То до душе јесте
Предохрана јака,
Али за то бива и
Несланих корака.

Министарском савету у Пешту.

Гд. Герман Анђелић иште од богатства и избилуја вашег, да му дате 50.000 фр. да подели Србима, који су страдали од *мишева*.

То је осмелило и мене сасвим доле потписаного

*

замолити вас, да ми дате мрвице наше раздробљене аутономије и вере у правду и правичност, — да их покупим и поделим оним Србима, који су страдали од — пацова. **Стармали.**

П у с л и ц е.

Поп Н. кад год говори о састанку у Турском Бечеју, он не каже да је то био збор, конференција, или тако што, него прича о совокупленију. Овом приликом мора се поп Н. дати за право, да је то било сово-купленије.

Познат је физичан закон да топлота све шири, а хладноћа стеже. За то ми је врло чудна она вест, коју јавља „Сарајевски лист“ да ће т. ј. на идућем сабору нашем, који ће се састати у сред највеће зиме, пуномоћје г. комесара бити проширено. Каквим ли ће то надприродним законом да се догоди!!!

20 фр. је награда за оно српче, које најбоље научи мађарски. Кад имамо толико новаца, могла би се већ одредити награда и за ону децу, која заборава српски.

Мале погрешке нису увек штетне. Н. пр. да је коректор у прошлом броју исправио погрешку по којој је случајно написано било Гирфилд: не би Аб. имао прилику начинити оној дабар виц, коме смо се од срца насмејали. („Случајно“ је тако било у рукопису на сва четири места, па нисам смео да поправљам, јер не знам енглески. Коректор.)

Зашто ће нам сабор да падне баш у то доба? Сигурно за то, што висока влада мисли, да је Њорва Анђелија најзгодније доба за тај посао.

У ш т и п ц и.

□ Даклем Ухлирж не признаје, да су ђаци карловачке гимназије Срби, и православне вере те неће да потпише сведоштво, на којима тако стоји. — Па да ко је онда Србин, православне вере? Ваљда г. Ухлирж или ђаци у Шарошпатаку?

§. Силни нацици шиљу се од горе у наше крајеве. Мора бити да ће бити скорим какав избор.

— Један турско-бечејац уздише: „О, да се хоће г. Г. скоро одаљити!“ (И ми то желимо).

+ Кажу да ће ово бити изборни, а не и расправни сабор. Богме ако дође до какве расправе биће и расправни!

† Читамо у новинама „изборни ред“ за иду-

ћи сабор. Само да не буде гдегод и изборног не реда.

☞ Ту же се на Румљане, да неће да долазе у позориште, те ће српско народно позориште имати грдне штете у Руми. Како би било да се друштво назове: „Sriemsko-hrvatsko kazalište“?

× Водем баш што ће бити ти избори; бар ћемо чути том приликом говоре многих попова пред народом (при кортешовању), који иначе никад не говоре народу ни словца.

○ Једном њижарском путнику конфисковали су у Бечкереку књиге: „Практични поступак од Светозара Милетића“. Учена господа овако умствоваху: „Хм, Светозар Милетић пише како се практично поступа, па да се дође до револуције!“ (Међутим и школска деца знају, да је Светозар Милетић земунски учитељ, и да том књигом упућује учитеље како ће практично децу обучавати у рачуну.)

* Један богаташ српски кад је видео како је нека општина бирала питомца за неку штипендију, одма добије вољу да и сам што тестира за народ, те направи оваки тестаменат: „Остављам ту суму на штипендије српским ђацима, али под условом, да се сви молитељи ставе у ред по заслуги, од најбољег до најгорег, па онај што је најдољни да се и забере. То је моја последња воља, више воље немам, изгубио сам вољу.“ На то једна удовица, која у туђој кући служи, и један отац са једанаесторо деце, чији су синови скроз одлични, па при избору пропали, ускликну: „Живица свест!“

× Кад је под њим сад већ алоје процветао а да шта ће бити тек онда, ако га за патријара изабери! Онда ће ваљда и мана и сенефплетер процветати! **Аб.**

Загонетка и одгонетка.

Од Аб.

Црн је, појас има, поносит је а нико не чу од њега паметне речи, радо се храни на туђим јаслама, Мађар га особито воле; добро га се чувати и подаље од њега стојати, јер хоће ногом да благослови, има од његове багре и у Турском Бечеју на вашару.

Оседлан коњ, вранац.

Ћира. Ти си све жељан каквих белих гласова из Босне. Ја сам сада у том сретном положају да ти могу саопштити један такав глас.

Спира. Говори, брате, уста ти се позлатила!

Ћира. Ономад је у Сарајеву пао — први снег.

Ћира. Од чега је бога ти умро министар Хајмерл?

Спира. Пукло му је срце.

Ћира. Заиста, чудновато, јер то се иначе баш тако често не дешава, да министрима пуца срце за чим.

Ћира. Јесили читао песму „Сељана“ у 18 бр. „Босе“? и како ти се допада.

Спира. Читао сам је и мени се допада.

Ћира. Ал кад би дошао Турчин са сабљом, у руци, па да каже „овој песми мораш наћи мане, или —“

Спира. Но баш кад би дошао Турчин са сабљом. онда би јој нашао мане.

Ћира. На пример.

Спира. На пример док је та песма „народном позоришту“ пришабањила трипут ћушку, дотле се уморила, те је „Тингл тангл“ добио тек једва на послетку једну заушку. А то је могло бити и обратно. Или још боље, могао је „Тингл-Тангл“ поднети све четир заушке, а „нар. новориште“, кад му „Јокљ“ не може што помоћи није нужде ни да му натруњује, — иначе. . .

— Ћира. Но, — шта иначе?

Спира. Иначе ћемо мислити, да „Боса“ није искрен омладинац. Јер у 2. тачци омлад. статута ваљда се непомиње само масла ради и „унапређење уметности.“

Ћира. Ништа ми није тако жао већ што ће се и г. комесар. (који већ буде) по највећој зими морати трудити да путује у Карловце на сабор.

Спира. Јесте заиста, то је врло не мило. — Али мени сада нешто пада на памет. Како би било — Ћира. Но?

Спира. Како би било кад би саб. одбор опремио представку влади, те да је лепо замоли, да г. комесара не труди по тој салауковини, да ће сабор своју дужност и без њега најсавесније извршити, избор свој и тако мора поднети горе на потврду а ми ће мо радо разигнирати на свакој паради (сад нам је и так најмање до тога). А кад нам испадне избор сретно за руком па кад дође до иншталације, онда ће бити већ и топлији дана, па онда да нам пошљу макар десет комесара, па да се својски про-частамо и провеселимо изгрлимо и изљубимо.

Ћира. Спира брате, заиста дјавна мисао.

Ћира. Овај час чујем да министар Чеда ипак остаје на финансији.

Спира. Ваш како се човек превари. Ја сам држао да он никако неће моћи остати. И то из ових разлога. Министарство се спрема пред скупштину. Јавно је мњење безобразно; скупштина је представник јавног мњења. Може јој пасти на ум да министарству нађе каквих замерака. Онда ови морају да доказују своју невиност — а то би им се најлакше веровало, кад би изишли пред скупштину у безчедном стању. Тако сам ја комбинирао, кад сам држао пад Чедин за извесан.

Спира. То сам ја канда бољи погађач. Ја држим да је Мијатовић за то остао, што си није нашао нико, који би примио на се да ону скупу кашу плаћа, коју је председник његов наручио. И ја сам канда погодио.

Чупави чланци.

IV.

Таки чланци, као што их је почео писати др. Драгиша Станојевић у „Раднику“ под насловом „Социјализам“, заслужују да човек (ма се које партије придржавао или курталисавао) извади мараму из џепа, њоме добро обрише наочари, мете на нос, који се овом приликом не мора памуком запушити, као што се обично ради, кад човеку незрело, а већ трухло воће (или други који производ) дође под нос, — па да их чита са оном вољом са којим се борио (ако се борио) за слободу мишљења и исказивања тога мишљења, не само за себе већ и за свакога. Заслужују ови чланци, не само да их човек пажљиво чита, него да о њима још коју годину и промишља, па тек кад се међу тим као Срби од разних искушења и допноката догорелих опасности осигурамо, онда да их још једаред прочита и можда још коју годину о томе дубоко и зрело промисли. Јер заиста Драгишини су чланци пуни језгровити мисли и студије, проникнути су самосвојним уверењем а представљени су таким мирноћом и достојанством, које показује да их он не пише зато што је то сада така мода, већ да је испеко што је реко. (А испећи парећи, — то није по данашњој моди.)

Елем Драгишини су чланци такви, да их може радо читати и онај који неће потрчати да такви све што је у њима оберучке потпише.

„Но „Радник“ је ретко те среће, да му дописници дижу достојанство листа. Ето на пример, напишем ја у броју му 136. на чланак „Војска и народ“. Аха, то ћу баш да читам! И ако сам се родио, — и не памтим кад, тако је давно било, ипак сам увек гунђао у себи, а баш и из себе, кад сам се год сетио силне војшчурине, коју храни деветнаести век на срамоту своју, још већма сам гунђао кад сам се сетио, шта нас то стаје, а највише сам гунђао кад сам помислио, како би нас бог видео, кад би и десети део тога новца употребили на просветне и друге племените цели. За то зинух, да прогутам тај чла-

нак, у коме мишљах наћи све моје гунђање израже-
 www.но.лепше и вештије, разложитије и доказније.

Али јест, — „ђаволску матер“. У томе члан-
 ку нађох:

1.) Како писац „од свега срца презире“ оне,
 које хоће да поучи и убавести.

2.) Вели, да би „пристао, да се с њима само са
 мотком разговара“.

3.) Узвишује се до тог (петроле) у мног хума-
 нитета, да „тај народ не треба ајком гонити, но их
 треба пакovati па запалити, да им нигде трага не
 остане“. (И псисима верба).

4.) Жали само то, што „кожице“ оних, које хо-
 ће да у своју веру обрати „нису одавно на бубње-
 ве разапете“.*)

5.) то већ нисам могао читати, јер ми је баш

6.) у тај мах нешто позлило, — легнем дакле

7.) у кревет, покријем се по глави (да ми но-

8.) ге не зебу) и заспах.

Ја нисам крив, што сам сневао продужење то-
 га чланка, и то овако.

5.) За свако дете, пре него што се роди, мора
 мати добра стајати, да ће бити у свему на длаку
 нашег мишљења, иначе матери грозна смрт.

6.) Свако дете пре што него пође у школу, мора
 најпре научити како се с моткама разговара.

7.) Ко од нас хоће о каквом лепом темату да
 пише, мора најпре у уводу читаоца тако застраши-
 ти, да му испадне лист из руку. Нека зна шта је
 полемика.

8.) Кад се истребе, попале, искорене и на до-
 бош растегну сви, који другче мисле, онда ћемо се
 ми међу собом мотком саветовати, шта ћемо даље
 радити.

То је било доследно сневање продужења тога
 чланка. Кад сам се пробудио, ја сам сав дрктао —
 јер су ми били заборавили собу наложити.

Шта треба радити да се војске отресемо, о томе
 наравно не знам ништа; јер од лепа увода не могах
 до завршетка доћи. И на то немам ништа више при-
 метати, него право је имао покојни Светозар, ако је
 он то казао да ко на овај начин војује за
 своје мисли, тај војује против њих. Амин!

*) Штета што нису живи Жишквини шинтери, ово би им
 се без сумње допало. Слагач.

Дванаест знакова небесних.

Полак приповетка, а полак заговетка. Са илустрацијама.

Била једна лепа ♀, па се удала за неког ♂.
 Она је као жена била љута као ☼, а он јак као ☾.
 После неког времена роди она ♀. Кад су ови од-
 расли, старији је био несташан као ☽, а млађи глуп
 као ☿. Отац је чешће на њих рикао као ♀, али
 бадава. Кад постадоше људи, старији је трошио сил-
 но вино, а ни млађи није био баш ♀. У радњи пак
 кад би их метнуо на ☽, били су једваки. Кад их о-
 тац узме на миндрос, покуње се и ћуте као ☾. О-
 нако им је кућа и напредовала као ☾. Аб.

Нове пословице.

— Из-бирач нађе отирач. (Каже се у Ерде-
 вику).

— Није Шваба за гајдаша, ни Србин за „Об-
 зораша“.

— Како радиш онако ћеш и проћи (при избо-
 ру патријара).

— Устумарао се к'о Г. по Пешти.

— Ко носи (златан крст) не проси.

— Солга солги очи не копа.

— Ко тебе каменом, ти њега лебом (ако си луд).

— Ко другоме јаму копа, сам у „Стармалог“
 пада.

— Свака сила за времена, а пресије (при из-
 бору) редом иду.

— Не гули Кор(н)е(ла), да не буде горе.

— Притислуто јаче, све у Загреб скаче.

— Није коме је речено (у тестаменту), него
 коме је суђено (да наследи Коларца).

— Учитељ мучитељ (који деци зубе избија).

— Свако чудо за три дана (а турска конфе-
 ренција за један дан).

Скупио Куз Вараџић.

Корнелов кочијаш и бечкеречки судија.

Судија. Јесу л' се пратили твоји господари
 (са свирцем на улици)?

Кочијаш. А што да се прате; доста што их
 ви пратите.

Судија. Јесу л' имали рубље?

Кочијаш. Кошуље сам видео, а да л' имају
 и гађа, то не знам.

Судија. Ви сте се договорили!

Кочијаш. А како ћемо се договорити, кад
 нисмо ни знали, да ћете нас затворити.

Судија. Кол'ко теби има година?

Кочијаш. Ја године не бројим; бројим само нов-
 це и овце, а године ми не може нико украсти, па
 што ћу да водим о њима рачуна.

Судија. А налазиш ли ти у твојој сељачкој
 глави, да Корнел што рђаво ради?

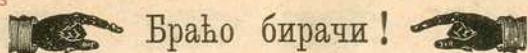
Кочијаш. Налазим. Он рђаво ради, што само
 друге људе осигурава, најпре је требао себе
 осигурати од оваких напасти.

Судија. Та ти говориш којешта, ти си још
 млад и зелен!

Кочијаш. Господине, и ви сте мени зелени!

Судија. Па то је наша мађарска боја!

Реферовао Прислушкеивало.

Браћо бирачи!

Ево је дошло време избора! Добро отворите очи кога ћете бирати!

Сад имате избор — листова, које ћете држати (јер се почиње нова четврт) „СТАРМАЛИ“ ступа на буре као кандидат народни.

Програм његов познат вам је и без турске конференције.

Наша привилегија гласи:

„... liceatque vobis, inter vos, ex propria pecunia, ex natione et lingua serbica constituere pretplatnicos „Starmalienses“ quos status ecclesiasticus et saecularis inter se pokupit.“

Српски:

„... и да вам је слободно, између вас, сопственим новцем постављати претплатнике „Стармалог“ из народа и језика српског, које да покупи сталез свештенички и световни...“

Сваког ћемо претплатника, који пошље на четврт године 1 фор. а. вр. потврдити, и ни једног нећемо одбацити био богат или убог, генерал или војник, праведник или грешник, сви ће код нас бити једнаки: убоге ћемо гледати да развеселимо, војнике да у борби њиховој охрабримо, а грешнике да исправљамо.

„Dixit“ што рекао Цицерон, научивши од Чакре.

Администрација „Стармалог.“

Новије књиге.

послате уредништву на приказ.

Гледстов пријем српске адресе. Са Гледстовом сликом (Чист приход намењен је на подизање споменика Божићу Петрановићу, У Задру Печатња И. Водице 1881.

Песма самоука песника, ратара карловачког Петра Ђурића-Лешавића. Издање срп. књижаре браће М, Поповића у Н. Саду. 1881. Цена 20 нов.

„НЕВЕН“

Чика Јовин лист

доноси у своме осамнаестом броју за 1881 ове чланке: 1. Фала. Песма (са сликом) од чика Јове. 2. Црвен рубац. 3. Рачунске игре. 4. Решење на рачунске игре из бр. 17. 5. Дубрвник (са сликом). 6. Бели јелен, песма (Уланд) од чика Јове. 7. Мрачна комора (Camera obscura) од чика Јове. 8. Неразрешена заговетка. 9. Корњача (са сликом). 10. Разнолије. 11. Даштања. 12. Решења даштања. 13. Чика Јовина пошта.

Рукописи и све што се тиче уредништва, шаље се на адресу Dr. Јов. Јовановић Wien, II. Praterstrasse 67 — „Невен“, чика Јовин лист, излази два пут месечно на читавом табаку. Цена је за Аустро-Угарску на читаву годину 4 фор., на пола године 2 фор. За Србију, Црну Гору и остале крајеве 10 динара или 5 фор. у банкама на читаву годину, односно 5 динара или 2 фор. 10 нов. на пола године, и шаље се на адресу Штампариие А. Пајевића у Новом Саду.

ПОБРАТИМСТВО

МЕСЕЧНИ ЖУРНАЛ за КЊИЖЕВНОСТ и НАУКУ година прва број 9.

Садржај: 1. Оморина песма од М. 2. Љубав и брак од Ср. Ј. Стојковића. 3. Лањски снег, приповетка И. С. Тургуњева, превела Милева Стојиљковићева (наставак). 4. Белешке једног медецинара из год. 1876--1876, (наставак) 5. Малоруска књижевност, од М. Драгоманова (наставак) 6. Историјске идеје Огиста Конта, од Д. И. Писарева превео Мил. Марковић Чланак VIII. 7. Песник и научник, с рускога 8. Књижевни преглед 9. Омладинске скушштине 10. Теме за награду у Вел. школи 11. Белешке.

Ово је последњи број у трећој четврти. Претплатници који желе и даље држати наш лист, нека пошљају што скорије претплату. Бројеве од ове године имамо још. Цена је „Побратимству за Аустро-Угарску и остале земље: На год, 4 ф. на по год. 2 ф. на 3 месеца 1 фор. Новце и све шта се тиче уредништва ваља слати непосредно уредништву но Вел. Школи, УРЕДНИШТВО „ПОБРАТИМСТВА.“

СРБАДИЈА.

ЧАСОПИС ЗА ЗАБАВУ И ПОУКУ

УРЕЂУЈЕ

СТЕВАН ЂУРЧИЋ.

Свеска девета доноси ове чланке: 1. Хајдукова мајка Спев од Љубинка 2. Вереница црта из народног живота од Мила 3. Видосава трагедија у пет чинова од Николе Ђорића (Одломак из петог чина) 4. Золтан Карпатија Роман Мавра Јокајије. С мађарског превео Ђорђе Поповић. 5. На гробу Симе Милутиновића. Песма Драгутина Илића 6. Приче мудрих људи за српску омладину удесио Атанасије Николић 7. Српско позориште у Београду од Ј. Ђ. 8. Српски грб и српска застава од Ђ. Н. 9. Историја српског народа, Написао Венијамин Калаји. С мађарског превео Гаврило Витковић. 10. Листак: Гимназије. — Завод Остоје Вукашиновића. — Матица Српска. — Из карловачке гимназије избацују се српске књиге. — Јужнословенске попевке.

СРБАДИЈА доноси: песме, приповетке и приче из народног живота, путничке црте, новеле, романи и разне поучне чланке.

„Србадија“ излази у месечним свескама од шест табака а стаје за Аустро-Угарску, Босну, Херцеговину и Црну Гору „Србадија“ годишње 4 фор., на по године 2 фор., а на четврт 1 ф. а. вр. Ради олакшице шаље се претплата из тих крајева, у плаћеном писму или поштанском упутницом, на ову адресу; „Администрација Србадије“ у Земун (Administration der „Srbadija“, Semlin). За Русију Француску Турску, Бугарску и Румунију цена је листу 12 динара.

Сваки претплатник нашега часописа добиће у току године уз незнатну доплату једну уметнички израђену слику као премију. — Ко скупи десет претплатника на „Србадију“ тај добија „Србадију“ бесплатно, а ко скупи пет добија лист у пола цене.

Претплата се прима непрестано. Све свеске, које су до сад изашле, могу се још добити.

УРЕДНИШТВО „СРБАДИЈЕ“.

ИЗИШАО ЈЕ ИЗ ШТАМПЕ

„ОРАО“

ВЕЛИКИ ИЛУСТРОВАНИ КАЛЕНДАР
ЗА ГОДИНУ 1882.

Овај највећи, најбољи, најлепши и по томе и најјефтинији српски календар, који је за ово седам година дана распрострајен у до 100.000 комада по свима крајевима, где има Срба, штампан је ове године сасвим новим словима, а на новом брзотиску, што штампа нарочито илустрације.

КАЛЕНДАРСКИ ДЕО „Орла“ уредио је највештији зналац овога посла у нас проф. Александар Сандић. Овај део доноси знамените године српске и опште, годишња времена, помрачења сунца и месеца, црквено рачунање времена, пасхалију, небесне знакове, сунце и планете, особито брижљиво израђену планету владарку. У сваком поједином новим и лепим знацима урешеном месецу стари и нови календарион, мене месеца, гатање о времену, предзнаке о години, радње месечне на дому и у пољу, народне и земаљске светковине, корисне белешке, статистику земаља и владара.

„Орло“ доноси и у овоме своме осмоме лету за годину 1882 најодабранији забавни и поучни садржај урешен уметнички израђеним сликама.

ЗАБАВНО-ПОУЧНИ САДРЖАЈ

„Орло“ за годину 1882 грана се на ове одељке:

НАРОДНЕ ЗАДУЖБИНЕ. 1. Животописи и завештаји народних добротвора: Васе Живановића и Дане Бањанина. 2. ПРИПОВЕТКЕ ИЗ СРПСКОГА ЖИВОТА: „Многаја љета“ од С. В. П. 3. ПУТНИЧКЕ СЛИКЕ: а) Плитвичка језера од Мите О—ћа. б) У хајци. Од Милана Ђ. Милићевића. 4. ИСТОРИЈА НАШИХ ДАНА: Царевић Рудолф и царевићка Стефанија. 5. СРПСКИ КЊИЖЕВНИЦИ и УМЕТНИЦИ: а) Петар Петровић Његош. б) Вук Врчевић. в) Корнелије Станковић — од уредника. 6. НАРОДНО ЗДРАВЉЕ: а) Мане нашег народа од др. Л. С. б) Алкохолизам III. од др. Ђорђа Натопшевића. 7. НАРОДНА ПРИВРЕДА: а) Справа за истресивање меда од проф. Јована Живановића. б) Метиљ. в) Како се боље и јефтиније ради виноград од К. Гросингера. г) Вобичаво и јагодњичаво воће од Јована Борјановића. 8. ПРАВНЕ ПОУКЕ: Најновији угарски закон о измени белеге и пристојбина од др. П. 9. СТОЧАРСТВО: а) Арапски коњ. б) Суждребне кобиле и ждребад. 10. ПЕСНИШТВО: а) Пролетња зора од Миленка. б) Мучно и ласно, народни приговори од Вука Врчевића. 11. БЕЛЕШКЕ зарад разумевања слика. Вашари и огласи.

ИЛУСТРАЦИЈЕ

за „Орло“ 1882 израђене су брижљиво и уметнички у првим заводима у Бечу и Липској.

„Орло“ за годину 1882 доноси 30 слика, наиме:

I. Насловну слику: Руски цар Александар III. и царица Марија Феодоровна. II. Ликове: 1. Васа Живановић. 2. Дане Бањанин. 3. Александар Обреновић. 4. Царевићка Стефанија. 5. Царевић Рудолф. 6. Корнелије Станковић. 7. Вук Врчевић. 8. Петар Петровић Његош. III. Слике из Србије: 1. Манастир Раваница. 2. Варош Куршумлија. 3. Варош Прокупље. 4. Српски ослободилац. IV. Слике из Црне Горе: 1. Слике из црногорског живота. 2. Бора у Црној Гори и Албанији. V. Слике из Босне и Херцеговине: 1. Град Требиње у Херцеговини. 2. Лимска долина код Стергачине. VI. Слике пригодне: 1. Пролетња зора. 2. Мапа Плитвичких језера уз путопис. VII. Слике из Русије: 1. Смрт рускога цара Александра II. 2. Руска се војска закљиче цару Александру III. VIII. Слике из природе: 1. Медведи. 2. Бобичаво и јагодњичаво воће 6 слика. 3. Арапски коњ.

У календарскоме делу има чистих изрубрицираних листова за белешке.

„Орло“ за год. 1882 штампан је на финој артији, чисто и укусно и стоји само 50 н. или 1 дин.

Наручбине из Србије примају књижарнице: В. Валожича и Петра Ћурчића у Београду, које растуривачима рабатују 20—25%. Остале наручбине упућују се на потписану штампарију. Растуривачима дајемо књижарски рабат, а за готово још већи.

На „Орлови“ крили узлетео је и „ЦАРИЊ“ мали календар са сликама за 1882. — Цена 20 новч. или 2 гроша. Рабат и наручбина као у „Орло“

Штампарија А. Пајевића у Н. Саду

издавалац „Орло“ и „Цариња.“